

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
(Posamezne štev.
15 kr.)

Oznaniła,
tkrat natisnena,
od vrste 15 kr.

Naročnina,
oznaniła in reklamacije
pošiljajo se
upravnistiŕtvu
v Maribor.

Odrte reklamacije
so
poštaine proste.

POPOTNIK.

Glasiło

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
uredništvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katere se želi
odgovor,
naj se prídene
primerna poštna
znanka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo.
Nefrakovana pisma
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
osno poslate kajige
se ne vračajo.

Nekatere misli o vzgoji mladine doma in v šoli.

(Za nagrado).

(Konec).

III.

Kedar torej otrok primerno starost doseže, izročijo ga stariši šoli, da deluje skupno z njimi za njegov blagor. Kakor hitro začne obiskavati šolo, prevzame razum doma tudi šola odgovornost za njegovo vzgojo; iz tega pa sledi potreba, ta v tem oziru obe soglasno delujete; kajti prava in popolna vzgoja nabaja se le tam, kjer domača in šolska vzgoja druga drugo podpirate in dopolnjujete.

Kak pomen pa ima šola? Šole nastale so iz potrebe, domačo vzgojo podpirati, zboljševati in dopoljevati. Šola želi narediti iz otroka to, kar gotovo stariši sami tudi želijo, pa iz različnih vzrokov ne morejo. Ona ima nalogo, njegove dušne in telesne moči soglasno razvijati. Bistri mu razum, da se uči z lastno glavo misliti, z lastnimi očmi opazovati; poučuje ga v vednostih in ročnostih, katere so vsakemu človeku v življenji potrebne; podaja mu neko mero izornike, na podlagi katere se more pozneje sam dalje razvijati, napeljuje ga namreč k samostalnosti in samodelavnosti. Šola pa napeljuje tudi sree njegovo k spoznavanju vsega, kar je dobro in pravo; uči ga bogaboječnosti, navaja ga, da dela vsikdar dobro in se varuje zlega ter da ljubi in spoštuje vse ljudi. Šola izobrazuje torej celega človeka: telo, razum in sree; vsled tega je njega naloga dvojna, namreč naloga vzgojevati in poučevati.

Družinsko življenje v domači hiši je preveč jednolično, zahteva razširjanja. Doma je otrok navezan le na svoje stariše, v šoli pa je ud večje družbe; vse ude te družbe pa vežejo jednake dolžnosti in pravice; tu se nahaja stalni red, kateremu se morajo pokoriti vsi brez izjeme. Otrok pride hitro do prepričanja, da se v šoli ne more zanašati na popustljivost, kakor morebiti doma, ampak da se mora kot jednakopraven ud večje družbe podvreči naredbam in postavam, katere jednako vežejo vse. Zmožnosti njegove, ki se doma navadno pretiravajo, sodijo se tu pravično in nepristransko; za merilo so jim zmožnosti njegovih součencev; kajti tu velja vsakdo le toliko, kolikor zasluži. Take skušnje pa so mu dobra šola za prihodnje življenje, kjer se še določneje razodeva nepristranost v razsojanji človeških dejanj.

Součenci so vsi blizu iste starosti, vsi imajo jednak smoter pri različnih posebnostih; s tem pa drug drugega dopolnjuje. Marsikateri slabi nasledki omejene domače vzgoje zginejo vsled živalnega društvenega življenja v šoli sami po sebi. S svojeglavnejšem postopa se brezozirno, s tem se mu pa trma ulomi; lenuh se kaznjuje, če ne stori svoje

dolžnosti, in se tako sili k marljivosti; kdor je ničemuren, domišljiv ali sam sebe precenjuje, osramoti se; kdor je nespreten, se zasmehuje in tako sili k pazljivosti in naporu; pomelkuzeni razvajenec se utrdi; bojzaljivec ojači, predrzneš pa ukroti. Tako se posebnosti zravnavajo in utrjuje se značaj za razne nezgode, ki čakajo vsakega v poznejšem življenji.

Napačna pa je misel, da prevzame šola tedaj vso odgovornost za vzgojo otrokovo, kar se razvidi vže iz tega, da šola traja le po nekoliko ur na dan, vzgoja pa se ne more omejiti le na določene ure, ampak mora spremljati vsako delovanje otrokovo s tem, da ga vnema ali svari, hvali, graja ali kaznuje. Le domača vzgoja v zvezi s šolsko naredi vzgojo popolno. Kjer se jedna obrne od druge ali ji delovanje ovira, nobedna ne doseže svojega namena. Šola nalaga otroku posebne dolžnosti, zahteva od njega resnega dela in zbranega uma, kar se do tedaj od njega doma navadno ni še zahtevalo. Da otrok v šoli stori svojo dolžnost, za to skrbi sicer šola sama; za ves drugi čas pa ga mora prepustiti starišem. Če doma ne spolni dolžnosti, ki mu jih nalaga šola, čaka ga sicer tukaj kazen, katera pa na različne značaje vpliva različno, pri malomarnih učencih pa svoj namen tudi popolnoma zgreši.

Če torej stariši ne podpirajo šole, ogreni se mu šola, kjer se mu nalagajo le dolžnosti, in šola ne more pri njem nikakor izpolniti svojega namena. Razun tega pa naj bi si vsi stariši dobro zapomnili, da vsaka še tako dobro urejena šola nikakor ne more imeti za vsakega posameznika tako globokega in resnega zanimanja, kakor ga imajo ali bi ga vsaj imeti morali stariši sami; šola je doma le sotrudnica, kajti nikjer drugod, tudi v najboljše urejeni šoli ne nahajajo se tako ugodni pogoji dobre vzgoje kakor v domači hiši.

Ko pošljejo stariši otroka v šolo, mu je šola drugi dom, katerega naj bi ljubil in cenil ravno tako kakor pravi dom. Da pa učenec šolo ljubi, mora jo tudi spoštovati; spoštuje jo pa le, če vidi, da jo tudi stariši spoštujejo. Kakor je ta zahteva naravna in opravičena, vendar je v premnogih hišah ni najti. Zoper to se stariši pogostokrat pregrešijo, da otroku slikajo šolo kot kak kaznilni zavod. „Le čakaj“, pravi se doma porednežu, „v šoli ne bo tako, tam ti bodo vže pokazali!“ Ni čuda, če potem otrok s trepetom in strahom pričakuje groznega trenutka, ko se bo izročil strahovitemu možu, ki otroke le pretepava in muči. S tem mora se v njem vže v kali zamoriti ljubezen in spoštovanje do šole. V mnogih hišah imajo vse naredbe in zahteve šole za pretiranost in nesmisel, kar tudi nikakor ne more pospeševati spoštovanja do nje. Dobremu učencu je šola svetišče; kdor jo sramoti, napada ali žali, se nad njim zelo pregreši, ker v njem izpodkopava spoštovanje in veselje do nje; najbolj pogubno pa je, če to izvira od starišev samih.

Spoštovanje pa se nima ozirati le na šolo samo, ampak tudi na osebo učiteljevo. V prejšnjih časih zavzemal je učitelj v družbi človeški bolj podrejeno mesto, čemur je bila kriva nekoliko pičila plača, nekoliko pa tudi ne vsikdar stanu primerna izobraženost. Zaradi tega in ker je marsikateri učitelj svojo zunanost zanemarjal, izobrazil se je v nekaterih ljudeh nekak povprečen pojem o učiteljstvu, ki njihovemu stanu ni bil ravno v čast. Čeravno se je v naših časih v tej zadevi mnogo zboljšalo, vendar se še ne more reči, da zavzema učitelj v društvenem življenji povsod tisti ugled, ki mu pripada po njegovi izomiki in po nalogi, ki jo zvršuje.

Če se skazuje učitelju v javnosti potrebno spoštovanje, ga tudi učenec lože ljubi in spoštuje tako, kakor se spodobi učencu svojemu učitelju nasproti. Zatorej, stariši, če hočete, da bo rodila šola za vašega otroka dober sad, skrbite, da bode domača vzgoja s šolsko v popolnem soglasji.

Veliko je pa tudi na učitelju samem in na njegovem občevanji z učenci ležeče, da si pridobi njih ljubezen in spoštovanje. Otrok mora gledati v učitelji očetovskega prijatelja, ki za njega misli in čuti tako dobro kakor lastni stariši; potem ga rad sluša, mu je udan, je priden in pohleven, kaže se mu hvaležnega in srce njegovo je sprejemljivo za vse dobre nauke.

Da pa zamore učitelj v vsakem slučaju voditi vzgojo svojih gojencev s primerno stanovitnostjo in krepkovoljnostjo, potrebuje primernih vzgojevalnih sredstev. Ako se mu ta odzamejo, zvezani ste mu roki pri takih gojencih, ki so vzgoje najbolj potrebni. Vzrok premehke vzgoje iskati je navadno v tem, da starišem niso znana vzgojevalna sredstva, ali pa da iz gole napačne ljubezni svojih otrok ne kaznjujejo, kedar kazen zaslužijo, in se celo pritožujejo, če učitelj pri vzgoji postopa z razumom in krepkovoljnostjo. Slučaji baš niso redki, da se stariši pritožujejo zoper učitelja, če njihove otroke kaznuje po zaslugi. Če ima otrok na stariših zvestega zaveznika in zagovornika zoper svojega učitelja, učitelj ne more drugače, ko da ne kaznuje, kedar bi bila kazen na mestu; krepko vzgojo izpodrine mlačna v pogubo gojenčevo. Stariši, kateri svojih otrok ne strahujejo po zasluženji in še celo učitelju vzgojo ovirajo, sami v njihova srca cepijo kal k raznovrstnim napakam, kar se pozneje navadno na njih samih ostro maščuje. Ko se pokažejo žalostni nasledki slabe vzgoje, potem taki stariši radi iščejo vzrokov povsod, tudi v šoli, le tam ne, kjer se v resnici nahajajo, namreč na sebi samih; za vse zlo delajo tiste odgovorne, ki so jim dobro hoteli, namreč šolo in učitelja, katerim pa so sami roke zvezali.

Pri vsej previdnosti in vestnosti pa se učitelju le utegne pripetiti, da kedaj kakemu učencu dela krivico, da morda koga kaznuje, ki kazni ni zaslužil. To se mu pripeti tem lože, ker ima pogosto pred seboj ob enem po 80 ali še več otrok, katerim bi moral vsem jednako pravičen biti. Tega se je učitelju skrbno varovati, ker vsled nezaslužene kazni lahko utrpne srce otroku in na mesto udanosti in spoštovanja pride sovraštvo in gnjev. Otrok sam nima še toliko prepričanja, da bi zapopadel, kako težavno je, biti vsakemu vsikdar strogo pravičen; pač pa je pričakovati od starišev, da so prepričani, kako hudo mora biti učitelju, če komu svojih učencev nevedé napravi kako krivico; zato jim je svetovati, da so pri takih poročilih če jih prinese otrok iz šole domu, zelo previdni.

Dostikrat pa se pripeti, da stariši ubogega učitelja v pričo otroka obsujejo z žuganjem in psovkami, če jim prinese domu tako poročilo. Hudo se pregrešijo s tem nad svojim lastnim otrokom, ker raztrgajo vez med učencem in učiteljem, kateremu svojega otroka odtujijo, da je ves učiteljev trud pri njem zanaprej brez vspeha. Prav bi le naredili, ko bi otroka poučili in rekli, da mu učitelj gotovo ni želel delati krivice, morda se je zmotil, zato bodo pa vže o tem sami se zmenili ž njim; zanaprej pa naj bô še pridnejši in previdnejši. So pa celo stariši, ki se pri vsaki zasluženji kazni, ki jo dobi njih razvajenec v šoli, hudujejo nad ubogim učiteljem. S tem vsako vspesno delovanje šoli ovirajo, v srce otroka svojega pa vlivajo strup, čegar zli nasledki nikdar ne izostanejo.

Tu naj se omeni nekoliko o telesnih kaznih. Telesne kazni so ostanek krutega srednjeveškega pravosodja. Kakor poroča zgodovina šolstva, zlasti srednjeveškega, pretepavali so se pogosto otroci tako, da so od straha trepetali in obupavali. S krutim kaznovanjem hotelo se je nadomestiti pomanjkanje vsake metode. Čudno je, da je to kruto pretepavanje bilo v navadi še v 19. stoletji v sramoto šolske vzgoje. Kjer se otroci skrbno nadzorujejo, se telesne kazni večinoma lahko pogrešajo; le v posebnih slučajih zamogle bi se iz vzgojevalnega stališča zagovarjati kot izjema. Telesna kazen razdere razmerje, katero ima vladati med učiteljem in učencem. Stariši imajo pravico in dostikrat tudi dolžnost, otroka telesno kaznovati; tu šiba dela pogostokrat čudeže. Otrok je

prepričan, da mu stariši le dobro želijo, da mu skazujejo obilo dobrot; zato se lože prepriča, da ga kaznjujejo tudi iz dobrega namena, ko če ga kaznuje učitelj, kateri mu je več ali manj le tuja oseba. In vprašanje je, če bi učitelj, ki je kakor vsak človek tudi slabostim podvržen, v jezi in razburjenosti telesnih kaznij ne zlorabljal, ko bi bile dovoljene za izjemne slučaje. Če vlada v šoli dober duh, če učitelj vestno spolnjuje svoje dolžnosti, z učenci ljubeznjivo občuje in jih skrbno nadzoruje, redkokedaj pogrša telesnih kaznij.

Soglasje med domačo in šolsko vzgojo dalje tudi jako pospešuje, če je učitelj starišem otrokovim prijatelj in jih tu in tam doma obiše. Pri takih obiskih spoznava domače razmere učenčeve, pa tudi njegove lastnosti in posebnosti; zato zamore ž njim postopati pravilneje, ko če mu je znan le iz šolske sobe. Otrok sam pa postane bolj zaupljiv in odkritosrčen in tudi bolj priden in vesten.

Če učitelj prijateljsko občuje s stariši otrokovimi, jim vsikdar lahko poroča o vedenji njegovem in napredku bolj natanko, ko izvejo to iz šolskih naznanil; pa tudi stariši imajo vsikdar priliko, učitelja seznaniti z lastnostmi otrokovimi in se tako vzajemno sporazumeti, kako jim je postopati, da ga prav vzgajajo. Tako vzajemno sporazumljenje je tem potrebnejše, ker se na obeh straneh lahko pripetijo zmotnjave. Učitelj sicer opazuje otroka bolj nepristransko ko stariši, pa mu vendar lahko ostane prikrita marsikatera poteza njegovega značaja, ki je pa dobro znana starišem, kateri so ž njim vedno v ozki dotiki. V tej zadevi naj bi bili stariši proti učitelju vsikdar odkritosrčni; ne mislijo naj, da bi otrok pri njem na veljavi kaj zgubil, če mu odkrijejo kako slabo stran njegovo; na ta način je učitelju mogoče, otroka prav voditi in marsikatero slabo lastnost vže v kali zadušiti. Starišem samim, ki ga ne opazujejo tako nepristransko kakor učitelj pa tudi lahko ostane prikrita marsikatera slabost otrokova; pogostokrat zamore popraviti učitelj marsikatero napačno misel, ki jo imajo stariši o otroku svojem. Učitelj ima priliko, opazovati učenca kot nda večje družbe. Ta družba pa je merilo, po katerem se nadarjenost, napredek in duševni razvoj prav in resnično presoja. Navadno imajo stariši o sposobnostih in vrlinah svojega otroka napačne, ker predobro misli; njihova ljubezen rada njegove zmožnosti pretirava. Kakor je sicer naravno in opravičeno, da ljubezen starišev otrokom svojim marsikatero popolnost pripisuje, ki je v resnici nimajo, kateri radi vsako izjavo in vsako dejanje njegovo kot znak posebne bistroumnosti in duhovitosti občudujejo; vendar ta ljubezen ne sme segati tako daleč, da bi zabranila vsako mirno presojevanje njegovih lastnostij in zmožnostij. Če se ima vsako dejanje nezrelega, še le v razvoji se nahajajočega otroka kot znak posebne bistroumnosti in duhovitosti, veepi se mu samemu v pogubo v glavo domišljavost, katere se pozneje v življenji težko iznebi:

Stariši pa imajo pogostokrat tudi napačne misli o otroku svojem gledé na obnašanja in nravstvenost. Tudi v tej zadevi more jih učitelj prav poučiti. Obnašanje otrokovo doma in v šoli je dostikrat celo različno. V šoli tih in miren učenec je pogostokrat doma starišem, bratom in sestram v nadlego, kar je navadno posledek napačne domače vzgoje. Pripeti pa se tudi, da se otrok doma v pričo starišev vzgledno vède, v šoli pa kaže marsikatero slabo lastnost in daje učitelju pogostokrat priliko, da je z obnašanjem njegovim nezadovoljen. Dobro je, če učitelj o tem starišem poroča, ker se tako navadno dobi pravi vzrok različnega vedenja doma in v šoli, kateri izvira večinoma iz občevanja s slabimi in sprijenimi tovariši. Po obnašanji so si učenci jako različni; med pridnimi, spodobnimi in vljudnimi nahajajo se tudi hudobni in pokvarjeni. Občevanje in prijateljstvo s takimi pokvari tudi najvrlejšega učenca. Zato naj stariši, katerim je blagor otroka pri srei, skrbno pazijo, s kakimi tovariši se družijo. Najboljši svetovalec in zaveznik pri tem pa jim je učitelj.

Stariši naj čislajo tudi šolske uredbe, katere jim nalagajo posebne dolžnosti. Te so : da pravočasno naznanijo, kedaj je otrok zadržan priti v šolo, da poročajo o njegovih boleznih in zamudah sploh in jih opravičijo; včasih je tudi potreba, da dokažejo s podpisom, da so se osvedočili o kakem, šolo zadevajočem slučaju, kakor o šolskih naznanilih, zamudah itd.

Skrbne stariše je mar naloge, ki jih dobiva otrok v šoli in pazijo, da jih in tudi kako jih reši. Od vseh starišev se res ne more zahtevati toliko razsodnosti, da bi znali naloge, ki jih dobiva otrok v šoli, prav presojevati; pač pa se sme zahtevati da se vsaj za-nje zanimajo in če doma otroka k pridnosti vnemajo in če je potreba, tudi silijo.

Stariši, katerim je ležeče na tem, da se njihov otrok v šoli kaj prida nauči, ne strašijo se potrebnih stroškov za šolo, ampak preskrbijo ga z vsem, česar mu je pri pouku potreba in pazijo, da ima vse svoje šolske reči snažne in v lepem redu. Pošiljajo ga radi in redno v šolo, ne pa zato, ker so prisiljeni in se bojijo kazni.

V naših časih potrebno je vsakem človeku, da se v svoji mladosti kaj pametnega nauči, če hoče biti pozneje v življenji popolnoma na svojem mestu, naj vže postane rokodelce, obrtnik, kmetovalec ali kaj drugega; kajti časi so se spremenili in dandanes zahteva se od vsakega, tudi priprostega človeka, več ko v prejšnjih. Sploh ima vsak sto in stokrat priliko, da si pozneje v življenji v prid obrne to, česar se je v šoli naučil, naj zavzema mesto katerokoli, naj opravlja posel, kateri si bodi. Nikomur še ni bilo žal, da se je v svoji mladosti kaj pametnega naučil; pač pa se je vže marsikdo bitko kesal, če je brezkoristno potratil zlati čas svoje mladosti.

Naši časi so časi važnih preuredb in poprav. Tudi šole in njih uredba so se v primerji s preteklinimi časi zelo zboljšale. Zlasti vzgoji mladine začela se je čedalje večja pozornost obračati, čedalje večja važnost pripisovati, ker je pripoznana resnica, da je prihodnja sreča ali nesreča otrok odvisna večinoma od njih vzgoje. Svojim otrokom pa gotovo vsi stariši dobro želijo; zato bi bilo neopravičeno, ko bi se ne potrudili kolikor mogoče, da jim zagotovijo srečo v življenji. Najboljša in najzvestejša zaveznica pri tem pa jim je šola; kajti popolna vzgoja nahaja se le tam, kjer oba činitelja, ki imata vzgojo v rokah, namreč dom in šola svojo nalogo prav zapopadeta, vestno izvršujeta in drug drugega podpirata.

Četrta skupščina

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Kranji.

III.

K razgovoru poprime prvi besedo gosp. Porekar predlagajoč, naj se stavki poročevalcev en bloc sprejmejo.

Gosp. Kosi predlaga naj se 6. stavka zadnji odstavek, s katerim se priporoča tvrdka Dr. Houdek in Hervert, izpusti. Predlog ostane v manjšini. Gosp. L. Jelenec govori proti 8. stavku in predlaga, da se ta stavek ne sprejme. Pri glasovanji sprejme se z veliko večino prvih 7 stavkov in le 8. stavek se odkloni.

Predsedništvo prevzame zopet g. predsednik in podeli besedo g. Lapajne-tu, poročevalcu o točkah pod *b*) in *c*).

Gosp. Lapajne omenil je med drugim, da je na Kranjskem 9—10 obrtno-nadaljevalnih šol; nadzorujejo pa te šole Nemci iz Gradca. G. poročevalec zatorej predlaga, naj se vložijo pri ministerstvu prošnja, da nam pošlje nadzornike, ki so slovenščine zmožni. (Ta predlog se občno odobrava in jednoglasno sprejme.)

O točki c) „o meščanskih šolah na Kranjskem“ poroča isti poročevalec, V obširnem svojem govoru navaja gospod ravnatelj Lapajne, da imajo sicer vsi narodi na Avstrijskem obilo število meščanskih šol, samo nam nedostajajo.

Šolski zakon iz leta 1873 veleva, naj bode v vsakem šolskem okraju tudi jedna meščanska šola. 19 let je preteklo, in nimamo še zaželjenega števila meščanskih šol. Na Kranjskem imamo le jedno in še ta je nemška; štajerski Slovenci pa sploh nobedne nimajo. Umestno bi bilo, ako bi se za dekleta in dečke v Ljubljani in Idriji osnovale meščanske šole. Z meščansko šolo naj se združi obrtno-nadaljevalni tečaj, ali ima naj vsaj obrtni značaj.

Govor gospoda poročevalca, ki ne predlaga nikake resolucije se odobruje in pohvalno sprejme. Samostalnih predlogov in resolucij ni bilo.

Po dokončanem dnevnem redu zaključil gospod predsednik IV. glavno zborovanje, ter oživlja v jedernatih besedah navzoče učiteljstvo k nadaljnemu delovanju za občni narodni napredek, kakor za blagor človeštva sploh, navajajoč spoznano resnico: „Kdor ima mladino, ta ima prihodnost.“

Konečno se gospod predsednik mestnemu odboru, gospodu županu in drugim cenjenim korporacijam za prekrasen sprejem učiteljstva še jedenkrat prisrčno zahvali in konča svoj govor s vsklikom. „Slava milemu našemu vladarju“ (Slava! Slava! Slava!)

Pri zborovanji počastilo nas je tudi nekaj mestnega občinstva, ki je z zanimanjem sledilo našim razpravam nam v veselje in spodbujajo. Saj pa smo tudi lahko ponosni na IV. zborovanje naše „Zaveze“, katero je v vsakem oziru pokazalo, da napredujemo.

Človek se zanima za to, kar smatra po svojem prepričanju za resnično in dobro, kar mu v srci vzbuja radostna čustva; po čemur njegova duša teži! Po resničnem tem spoznanju dušne tvorbe smelo trdimo, da je šolstvo slovensko na zdravih tleh, da so nagibi delovanju učiteljstva slovensko narodnega izvor resnice, da so nazori slovenskih učiteljev utemeljeni v spoznanju, da ima prospel narodovega blagostanja svoj prvotni vir v temeljitej vseh predsodkov prostej izomiki mladine. Zanimanje razumništva slovenskega za naš trud in naše težnje je naše največje krepilo in spodbuja naše moči k nadaljnemu delovanju ter oživlja našo zavest, da smo, kar čemo biti — pravi odgojitelji mladine. „Zaveza“ pa ostane naš jekleni ščit. V njej biva naša sloga in enakost naših mislij. V „Zavezi“ pojavljajo se naši nazori in tu vztrajali bodemo proti vsem napadom tistih, ki nazorom učiteljstva slovenskega podtikajo lastno svojo prevaro. Kar smo in hočemo biti, to vemo; a da to ostanemo, to zabeležuje nam prepričanje naše.

Po zborovanji zbrali smo se na vrtu Majer-jeve gostilne k banketu, katerega se je razun gg. župana in notarja V. Globočnik-a udeležilo lepo število meščanstva in nekaj odličnih gostov iz okolice. Bilo je prav živahno pri tem banketu, le škoda da nam je vreme nagajalo.

Govorile so se prav jedernate, navduševalne napitnice, ki so našle mej vdeleženci krepkega odmeva. Prebrali so se tudi „Zavezi“ došli pismeni pozdravi in brzojavke, katere podamo kot vestni poročevalci kar doslovno.

Evo jih:

Begunje, 4. junija 1892. — Ker mi tudi letos ni mogoče vdeležiti se zborovanja, kličem:

„Zaveza“, bodi zdrava!

Razvijaj se lepó,

Duh božji pa priplava

Čujoč naj nad tebó!

Učitelje zjedini

V tabor premočain,

Da skoro domovini

Zasije lepši dan! —

Živeli, vrli Zavezniki!

Janko Leban, nadučitelj.

Gorica. — . . . Četrtemu zborovanju naše vrle „Zaveze“ želimo obilo blagodejnega vspéha za šolo, narod in njegovo požrtvovalno učiteljstvo! Bog in narod!
Andrej Gabršček.

Maribor. — Prijatelji, obljubimo si to — Komensky naš vodja naj bo! Mariborčan.

Trebnj. — Vrli ratarji naše ledine! — Vrli roditelji naše mladine! — Sto tisoč pozdravov nasprot Vam hiti. — Živi ga Bog, kdor za narod trpi!

Prijatelji narodnega šolstva pri vdeležbi izleta dolénjskega Sokola v Trebnem.

Črnomelj. — Oddaljeni od Vas, v duhu z vami; narodna vzgoja — narodna moč! bratsko slovenski pozdrav! Slava narodnemu Kranju!
Učiteljsko društvo v Črnomlju.

Črnomelj. — Budimo tlačeni rod, vzgajajmo jeklene može; bodočnost naroda je v narodni vzgoji! Pozdrav vdeležencem, slava Kranju!
Šetina, Justin, Perko, Stefančič.

Zagreb. — Dičnomu predsedniku in svim skupštinoma želi najljepši uspeh u patriótičnem radu, i kličem bratskim pozdravom gromovito živeli!

Središnoj odbor hrvatskog učiteljskog saveza Filipović.

Gorica. — Vrlim tovarišem in tovarišicam gromovita slava iz solnéne Gorice! Bog živi našo „Zavezo“ in krepí našo slogo!
„Star zaveznik“.

Tolmin. — Zbranim tovarišem: Živela učiteljska in slovenska vzajemnost! Trikratna slava njenemu pospešitelju Dr. Tomažu Romih-u!
Vertovec.

Trst. — Slovenskemu zbranemu učiteljstvu proslavivšemu včeraj Komenskega bodi on voditelj pri sedanjem zborovanju in sklepanju v smislu obče in prave slovanske pedagogike! — V tem iskreno pozdravlja četrto skupščino
uredništvo „Slovanskega Sveta“.

Mozirje. — Trikratna slava Vam kliče narodna čitalnica Mozirska.

Boršt. — Dobro, čeprav nas ne plačujejo dostojno ideali (popačeno).

Bogatec.

Kanal. — Slava Komenskemu! Čast zbranim čestilec! Učitelji Kanalskega okraja.

Po banketu obiskali smo krajnsko pokopališče oziroma grobove našega pesnika-prvaka Franca Prešerna in pesnika Sim. Jenka, ki tukaj počivata. Predsednik Dr. Romih položil je imenom „Zaveze“ na vsak grob nalašč zato naročen venec, gospoda Praprotnik in Ravnikar pa sta spregovorila, prvi na grobu Prešerna, drugi pa na grobu Jenka, nekaj gualjivih besedij v spomin prerano umrših pesnikov. Izlet na Bled binkoštni pondeljek nam je vreme skazilo. Vsekako pa se je zbralo še precej lepo število izletnikov zlasti mnogih, ki so prvokrat občudovali divno lepoto gorenjskega raja.

Končamo s prepričanjem, da se je IV. zborovanje „Zaveze“ vršilo v vsakem oziru slovanskemu učiteljstvu v čast —: slovesno in dostojno ter da bodo ostale ure, koje smo preživeli o tej priliki v bratovski složnosti mej tovariši in gostoljubnim prebivalstvom krajnskega mesta na kosu prelepe gorenjske zemlje, gotovo vsakemu vdeležencu v prijetnem spominu do poznih dnij.

Beseda za pokončno pisavo.

Ako posamezna poročila o uradnih konferencijah čitam, najdem skoraj povsod, da se gledé na pokončno pisavo nič pozitivnega ne ukrene. Na ta pačin ne bomo prišli dalje. Ako vsi le čakamo, kako naj potem iz skušnje govorimo? Temu vzrok so pa različna mnenja o pokončni pisavi. Kako to? Odgovor je lahek — le malo jih je, ki so se vže pečali s pokončno pisavo, ki vrednost pokončne pisave od „prave“ strani osvetljujejo, ogromna množica pa nima lastnih skušenj ter misli: „smo do sedaj shajali s poševno pisavo, še bomo v bodoče; čemu to novotarstvo?“ Da, in res smatrajo nekateri pokončno pisavo novotarstvom, čeprav je dokazano, da se je poševna pisava pozneje, t. j. še le v 19. stoletju vpeljala. Nasprotniki nadalje povdarjajo, češ ni vse dobro, kar

zdravniki priporočajo. Res je — pa včasih bi vendar utegnili pravo zadeti, posebno če se izreče kaki zbor za to ali ono reč, kakor se je to za pokončno pisavo zgodilo. Pustimo pa vsa zdravniška priporočanja na strani in pogledjmo si danes pokončno pisavo jedino le raz stališča lastne skušnje. Vsakdo mi mora pritrditi, da drži otrok pri poševni pisavi glavo nastran, ker mora očesno osnovnico vzporediti z merjo vrstice, da nadalje v kljub učiteljevem pogostem opominjanju z očmi vedno bližje in bližje h pisavi sili. Ali se s tem ne pospešuje kratkovidnost? Ali zamore kdo trditi, da tako sključeno sedenje ne ovira telesnega razvitka? Zakaj bi torej ne uvedli pisave, katera zahteva, da otrok po konci sedi? Ne trdim, da bi se s pokončno pisavo kratkovidnost do cela odpravila, kajti velik vzrok kratkovidnosti je tudi ogromno breme, kojega je učencem nositi. Ker pa ni pričakovati, da bi se učencem to breme zmanjšalo, je „sveta dolžnost“ učiteljeva, se vsakega sredstva poprijeti, ki učencem olajšuje le breme prenašati. Učenec, ki se je jedenkrat v šoli privadil pri pisavi po konci sedeti, bode gotovo pri izdelovanju domačih nalog tudi tako sedel. In če izmed 100 učencev s pokončno pisavo obvarjemo le jednega kratkovidnosti, znaša to v mestu s 100.000 prebivalci nič manj nego 1000 ljudij. Vprašam, ali ni vzgojitelju skrbeti tudi za telesni razvitek odgojencev?

Oglejmo si sedaj razloge, iz kojih se pokončni pisavi nasprotuje. Trdi se, da bi se pokončna pisava tam, kjer so zelo ozke klopi, ne dala uvesti, ker mora učenec pred seboj zvezek od sebe, to je proti svojemu predniku pomikati in bi tako porival zvezek spredaj sedečemu v hrbet. Saj se mora zvezek tudi pri poševni pisavi pomikati in sicer od leve na desno navzgor in pri tako ozkih klopah se ta nedostatek kaže gotovo tudi pri poševni pisavi. Nadalje se trdi, da učenci pokončno pisavo na levo stran prevrnejo. Na to je odgovoriti: da, res, a le samo tisti, ki so se vže po več let v poševni pisavi vežbali. Ta hiba pokončne pisave je pač najmanjša. Kaj pa tudi deje, če je za jedno stopinjo proti levi nagnena? Koliko poševnih pisav pa se dá naštet, ki imajo isto lego? Niti dveh ne. Nadalje se oporeka pokončni pisavi, da ni pripravna za hitro pisanje. Šola nima naloge vzgajati hitropisceev; za prav hitro pisanje pa tudi poševna pisava ne zadostuje; za to imamo stenografijo. Vsak učitelj, ki je vže deloval v I. razredu, pač ve, koliko truda ga stalo učence pripraviti do tega, da pišejo ležeče; skoraj 90% jih piše pokončno. Ali ni to migljaj narave? Pokončna pisava je torej tudi naravna. Ako še jedenkrat uvažujemo razloge, ki so za pokončno pisavo, in razloge, ki so proti njej, moramo reči, da so prvi tako tehtni, in drugi tako malenkostni, da nismo vestni, ako pokončne pisave ne vpeljemo v ljudske šole. Le torej, ako nasprotniki pokončne pisave dokažejo, da so razlogi, ki govoré za pokončno pisavo napačni, se strinja pisec teh vrst do cela z njimi.

M.

Statistični podatki iz zadnjega ljudskega štetja.

Priobčil Fr. Kocbek.

(Dalje iz štev. 10.).

C. Primorsko.		2. Gradišče:		
a) Trst z okolico 157.466.		1. Cervinjan	24.446	
b) Gorica in Gradišče.		2. Gradišče	11.878	
Okr. glavarstva:	Sodnijski okraj:	3. Kormin	17.152	
1. Gorica (skl.):	1. Ajdovščina 13.273	4. Trži (Municipi)	15.830	69.306
	2. Gorica (skl.) 37.579	3. Sežana:	1. Komen 14.224	
	3. Kanal 13.024		2. Sežana 14.074	
	<u>63.876</u>			28.297

4. Tolmin:	1. Bolec	6.125	
	1. Cerčno	8.847	
	3. Tolmin	<u>22.031</u>	37.003
	c) Istra.		
1. Koper:	1. Buzet	17.742	
	2. Koper	38.104	
	3. Piran	<u>18.909</u>	74.755
2. Lošinj:	1. Čres	8.280	
	2. Krk	19.871	
	3. Lošinj	<u>11.838</u>	39.989
3. Pazin:	1. Labin (Alban)	15.376	
	2. Pazin	<u>26.323</u>	41.699
4. Poreč:	1. Bulje	18.464	
	2. Matavun	18.182	
	3. Poreč	<u>12.441</u>	49.087
5. Pulj:	1. Kanfanar:	4.932	
	2. Pulj	38.937	
	3. Vodnjan	<u>15.090</u>	58.959
6. Volosko:	1. Castelnuovo	16.340	
	2. Volosko	<u>27.119</u>	43.459
	Mesto-Rovinj:	9.662.	

Okr. glavarstva:	Sodnijski okraj:		
1. Beljak:	1. Beljak	30.294	
	2. Rožak	8.731	
	3. Paternion	8.502	
	4. Podklošter	8.305	
	5. Trbiž	<u>6.844</u>	62.676
2. Celovec:	1. Borovlje	10.784	
	2. Celovec	33.475	
	3. Trg	<u>20.857</u>	65.116
3. Št. Mohor:	1. Kotoče	8.016	
	2. Št. Mohor	<u>10.204</u>	18.220
4. Velikovec:	1. Doberlaves	10.006	
	2. Kapla	4.686	
	3. Pliberg	21.316	
	4. Velikovec	<u>17.552</u>	53.560
5. Wolfsberg:	1. Št. Pavel	13.302	
	2. Št. Lenart	9.212	
	2. Wolfsberg	<u>19.560</u>	42.074

(Dalje sledi.)

Listek.

Spomini na IV. skupščino „Zaveze“ v Kranji.

Saj veste, č. gosp. urednik, da smo mi modrijani čudaki, ljudje nas imajo včasih za norce. Nalik svojemu grškemu pradedu tudi jaz ne grem rad od svojega soda, ležim rajše v senci nego na solnci. Letos o binkoštnih praznikih sem pa vendar da-si tudi težko, zelo težko zapustil svoj brlog podal se v starodavni Kranj k 4. skupščini „Zaveze“. Gnala me je neukrotljiva radovednost gledat dično „Zavezo“, o kateri sem vže čital in slišal toliko lepega. Ni mi žal. Kot pravi pravcati modrijan sem nabral raznih opazk.

Kranj je zares starodavno mesto, saj je to itak povdarjal vsak govornik. Takih „epitheton ornans“ imamo vže več, n. pr. „zelena“ Štajerska“, „čudotvorna“ Kranjska, „goli“ Kras, „tužna“ Istra in „tužni“ Gorotan“, „divni“ Bled, le „bela“ Ljubljana mi v marsičem ne ugaja. Ko bi bila v vsakem oziru „bela“, bila bi lepa.

Dična „Zaveza“ se zares krepko razvija. Iz nežnega, šibkega deteta postala je krasna deva, kateri „delajo dvorišče“ vže tudi neučitelji. Presrčen, navdušen sprejem v Kranji je bil najlepši dokaz, koliko ugleda si je vže pridobila pri posvetnem razumništvu. Čast gospod dekan kranjski pa je se svoje prisotnostjo tudi pokazal, da je „Zaveza“ ka-

toliško učit. društvo, kakor bolje biti ne more nobedno drugo, k večjemu ako ima služiti servilizmu. Vsak, kdor trdi, da slovenske šole niso katoliške in slovenski učitelji ne katoliki, govori vedoma neresnico.

Pri zborovanji „Zaveze“ imel sem priliko seznaniti se z raznimi sodrujniki, videl sem razne odličnjake, pisatelje itd., le nadzornika nisem zasledil nobednega; morda jim sapa od zgoraj ne dopušča, zahajati med „navadne“ učitelje. A tolaži me, da imajo gospodi nadzorniki krubek radi nas, ne mi radi njih, da-si nam ga včasih lahko odgrizejo. — Pokazali so mi nekaj tako imenovanih „Vereinsmeier“-jev, katerih ravno ni mnogo, kakor tudi listkarjev ne, ki so letos v Kranji imeli svoj „rendez-vous“. Ne ve se sicer oficijelno, kateri so, vendar ugibalo se je, da je ta Bruno Trdnostal, oni Sibirčan, ki je najbrž zmrznil v Sibiriji, onadva Postojninski in pesimist in optimist. Videl sem jih torej; samo Postojnskega sem pozabil vprašati, ali se zares z grada vidi v divno gorenjsko Radovljico.

Osebe opazovati v njih vedenji in kretanji je zares zanimivo in poučno. Kje pa je lepša prilika za to, ko na velikih skupščinah? Evo vam nekatere specialitete! Zgovorni Odisej pripovedoval je o svojih mnogih potovanjih in zvršenih burkah

ter bil za to vedno okrožen od smejačih se veseljakov. Tam je vežbal izurjen krogar novice po Kneipp-ovi metodi, tu je stopal grbavi Ezop preserno v svojem pisateljskem dostojanstvu prodajajoč svoje naprtano blago; kolésar je razmotrival evropsko enakosilje; metuljčki pa so frfotali od cvetke k cvetki. Vsak po svoje!

Od zavezinih sklepov zde se mi največjega pomena ustanovljene sekcije. Mnogo neobdelanega polja jih čaka, a po vztrajnem delu lahko dozori

marsikatera lepa misel v prid šolstva našega. Dal Bog živahnega delovanja!

Vse hvale vredni čin slovenskega učiteljstva je bil obisk grobov naših nesmrtnih pesnikov dr. Fr. Prešern-a in Simona Jenk-a, ki spavata smrtno spanje na kranjskem pokopališči. Kdor ima srce za domovino, pristopi s svetim strahom h grobu Prešern-a ter globoko ginjen gleda pód zemlje, ki krije ostanke prvaka slovenskih pesnikov. Čast, komur čast!
Diogen.

Društveni vestnik.

Iz Gornjegraškega okraja. Dne 19. maja t. l. vršilo se je v proslavo Komenskega izvanredno zborovanje „Gornjegraškega učiteljskega društva“ v Nazarjih. Vdeležba je bila prav mnogobrojna, razven tega je počastil zborovanje c. kr. nadzornik gospod J. Trobec s svojo prisotnostjo in jeden gost.

Ob 9. uri podali so se zbrani sodrugi v lepo cerkev nazarsko k sv. maši, pri kateri je dobro pel pevski zbor učiteljskega društva. Ob 10. uri vršilo se je pri gosp. A. Turnšek-u zborovanje, katero je otvoril predsednik gosp. Fr. Praprotnik, presrečno pozdravljajoč došle tovariše, zlasti pa gospoda nadzornika. Slavnostni govornik — društveni predsednik proslavljal je potem s krasnimi besedami in v vzletnem slogu ogromen pomen pedagogičkega veleuma J. A. Komenskega za občno izobrazbo, povdarjajoč njegove neminljive zasluge za človeštvo sploh in pedagogiko posebej, naglašal nekaj njegovih načel in lastnostij, katere naj učitelji uvažujejo in posnemajo; kajti s tem na najdostojnejši način slavimo 300letni spomin njegov. Burna pohvala navzočih bilo je zaslužno plačilo izbornemu govorniku. — Po prečitani zapisnika sledila so poročila tajnika in blagajnika, ki so se vzela na znanje. — Volitev novega odbora imela je ta-le izid: predsednik gosp. Fr. Praprotnik; namestnik gosp. Fr. Kocbek; tajnik in blagajnik gosp. J. Fischer; pevovodja gosp. A. Zmrzlikar; odbornika gg. A. Žager in Fr. Žolgar. S pobiranjem društvenine je bil dnevni red zvršen.

O poludne zbrali so se društveniki k veseli družbi, ter se prijateljsko zabavali pri izvrstni postrežbi odkritega šolskega in učiteljskega prijatelja gosp. A. Turnšek-a. Bodi mu na tem mestu še posebej izrečena najprisrčnejša zahvala. Da so se vršile tudi razne napitnice, je samo po sebi umevno. Tako je storilo naše učiteljsko društvo svojo dolžnost, kar se ni posrečilo vsakemu učiteljskemu društvu. Komenskega zlate nauke pa si globoko vtisnimo v srce, uporabljajmo jih dejansko v prid šolstva našega.
F.

Dobova. Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj zborovalo je dne 3. t. m. v Brežicah. Predsednik gospod J. Mešiček otvori zborovanje s

prijaznim pozdravom navzočih, izražajoč veselje nad mnogobrojno vdeležbo.

Po razgovoru o letošnjih konferenčnih vprašanjih poroča gospod predsednik o nasvetih, koje hoče v deželni učiteljski konferenciji postaviti in sicer:

1. Šolska naznanila naj se samo dvakrat v letu razdelé.
 2. Poslovanje šolskih zamud naj se preosnuje.
 3. Za jedno- in dvorazredne šole naj se računice mesto v petih, izdajo v četririh delih.
 4. Dež. šolski svet naj deluje na to, da dež. zastop dovoli podporo za nakupovanje učnih pomočkov onim šolam, katere so slabo z njimi preskrbljene.
 5. Šolski pouk naj bi trajal v zimskem tečaju celi teden, v letnem pa vsak dan samo od 8.—12. ure.
- Navzoči postavljene predloge odobravajo. Na to izrazi predsednik zahvalo in zaključí zborovanje.
S.

Iz Istre, 4. julija t. l. „Zora puca bit' će dana“ poje slavni hrvatski pesnik Preradović. Te besede veljajo tudi za slovansko učiteljstvo Istre. V teku jednega leta ustanovili ste si dve društvi in sicer: 1. Učiteljsko društvo za otok Krk (velja za kotar Lošinj). 2. Učiteljsko društvo za kotar Voloski. Do sedaj je bilo po vsej Istri samo jedno slovansko sploh pa tudi učiteljsko društvo in sicer ono za koperski okraj; a ob njega desetletnici stopili sta na dan še dve omenjeni društvi. Upamo, da se v kratkem ustanovi še jedno za Pazin—Pulj in Poreč dasiravno je v zadnjem okraju samo 1, reci jeden, slovanski učitelj a večina prebivalcev je slovenske narodnosti.

Volovsko učiteljsko društvo zboruje letos dne 18. in 19. julija prvokrat javno, nekako v središči okraja: v Podgradu na Krasu (Castelnuovo in Istra) po tem-le vsporedu:

1. Pozdrav predsiednika osvrtom na Jana A. Komenskega.
2. Razprava o napametnom računanju u pučkoj školi.
3. Razprava o tumačenju štiva u pučkoj školi.
4. Razprava o poboljšanju učiteljskog stanja i dotični predlozi.

5. Čitanje zapisnikov odhorskkih sjednica.

6. Pregledanje i potvrdjenje računa prošle godine, eventualno izbor triju revizora.

7. Možebitni predlozi.

8. Biranje odbora za novu upravnu godinu.

9. Carevka i učiteljska himna.

Početak prvi dan u 10 sati u jutro.

Uverjen sem, da bodo vsa slovenska učiteljska društva radostno pozdravila to novo društvo. Slednjem v Volovskem okraju pa želimo pri zborovanju v Podgradu „Dober uspeh!“ Na zdar. *)

Dostavek uredništva: Ravno ko smo sklenili uredništvo, dobimo poročilo od druge strani, da se je glavni zbor preložil na nedoloča čas. Dopis začasnega odbora, s katerim se je zbor preklical, glasi se tako-le:

„S razloga, što su mnogi od gg. društvenih članova nenadano pozvani k vojničkim vježbam, upravo u vrijeme kad je vrećena prva glavna skupština (18., 19. t. m.) prenaša se ista na neizvjestno vrijeme“.

Vojnik. P. n. udom učiteljskega društva za celjski in laški okraj! V sled sklepa našega društva od dne 8. maja t. l., da bi se meseca julija skupno s sl. „Savinjskim učit. društvom“ vdeležili kot gosti zborovanja „Šaleškega učit. društva“, obrnil se je podpisani odbor do slavn. vodstva omenjenega društva proseč, da nas blagovoli vsprejeti v svojo sredo in naznaniti nam dan svojega julijskega zborovanja. Z odpisom dne 4. jul.

*) Tudi mi iz srca pozdravljamo novo društvo želeč mu najboljšega uspeha in krepkega sodelovanja v kolu „Zaveze“. O izidu I. glavne skupščine pa prosimo obširnega poročila. Uredn.

sprejelo je sl. „Šaleško uč. društvo“ našo prošnjo ter določilo nedeljo 24. julija kot dan zborovanja. Gospod predsednik piše nam med drugim: „V imenu društva vabim torej sl. društvo za celjski in laški okraj, da se našega zborovanja v prav obilnej meri vdeležiti blagovoli. Čim večja bode vdeležba, tim večje bode tudi naše veselje, naš ponos!“

P. n. udi učit. društva za celjski in laški okraj! To so besede naših vrlih tovaršev v lepi Šaleški dolini! Odzovimo se v obilnem številu ter ne osramotimo svojih sklepov pred svetom! Odbor.

Gornjigrad. (Vabilo.) Gornjegradsko učiteljsko društvo bode dne 14. julija t. l. zborovalo v Lučah po tem-le vspredu: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Zapisnik. 3. Poročilo o zborovanju „Zaveze“ v Kranji. 4. Risanje zemljevidov, poroča g. Kocbek. 5. Nasveti. Ker so točke, ki so na dnevnem redu, v marsikaterem oziru važne in zanimive, in ker se smemo nadjati, da bode tudi naš dragi tovariš gosp. Špende zbral in zastavil vse svoje moči, da nam po resnem duševnem naporu v svoji novootvorjeni in predobroglašni gostilni pripravi nekoliko prav veselih skupnih uric, zato odbor pričakuje, da se cenjeni udje snidejo v polnem številu v preprijazni vasi ob vznožji košate Radohe. Na svidanje.

Šoštanj. (Vabilo.) Šaleško učiteljsko društvo zboruje v proslavo J. A. Komenskega v nedeljo, 24. t. m. ob 10. uri dopoludne v Šoštanji, h kojemu zborovanju se tudi tovariši iz sosednje savinjske doline prav uljudno vabijo. Zaradi skupnega obeda naj p. n. gospodje gosti svojo vdeležbo naznanijo gospodu Ivanu Kramarju, učitelju v Šoštanji.

Dopisi in druge vesti.

Okrajne učiteljske konferencije.

Iz ptujskega okraja. (Okrajna učiteljska konferencija za šolske okraje Ptuj (okolica), Ormož in Rogatec dne 20. junija v šoli ptujske okolice). Predsednik: gospod c. kr. šolski nadzornik Ranner, njegov namestnik gospod nadučitelj Robič, zap. snikarja gg. A. Kosi in Lovrec.

Navzočih je 93 učiteljskih oseb, med temi 79 glasujočih. Konferencijo je počastil s svojo prisotnostjo preblagorodni gospod c. kr. glavar dr. Alfons vitez Scherer, ter se nje vdeležil z velikim zanimanjem do konca. Pri njegovem vstopu mu je gospodičina učiteljica Trstenjak izročila krasen šopek in zbrani smo mu zaklicali krepki „živio“.

I. Gospod predsednik otvori ob 9. uri konferencijo, pozdravlja zbrano učiteljsvo ter se zahvali

gospodu okr. glavarju za njegovo prisotnost, učiteljskima društvoma ptujskega in ormoškega okraja pa za njih uspešno delovanje. Na dalje omenja trpke osode, ki je preteklo zimo zadela našo cesarsko hišo. spominja se potem umrlega nadučitelja gosp. Zdravca, povdarja nje zasluge za šole ter nam razloži pomen in važnost letošnjih konferenčnih vprašanj z ozirom na deželno učiteljsko konferencijo. Ko je še zbrane navduševal, naj skrbno budijo in gojijo ljubezen do Najvišje vladarske hiše, do očetnjave in domovine, konča s trikratnim „živio“-klicem na presvitlega cesarja, čemur so vsi zbrani burno pritrdili.

II. Predsednik prečita 14 ukazov oziroma odlokov vis. c. kr. dež. šolskega sveta.

III. Predsednik poroča o svojih opazkah gledé na nadzorovane šole. V svojem obširnem poročilu priznava čvrsto in veselo napredovanje šolstva v

vseh treh okrajih*), dovoljno šolsko obiskovanje, dobro disciplino, primerno učno metodo, dovoljne učne napredke in marljivost velike večine učiteljstva gledé na spolnjevanje stanovskih dolžnostij kakor tudi gledé na dosege učnega smotra. H koncu je gospod predsednik še razlagal ukaz vis. c. kr. dež. šolskega sveta z dne 28. novembra 1891, štev. 7222, ter govoril o metodični obravnavi učnega jezika in realnih predmetov.

IV. Gospod nadučitelj Robič poroča o prvem vprašanji: „Kako naj učitelj zanimanje ljudstva za šolo vzbuja in pospešuje?“ Poročevalec, upiraje se na svojo lastno 23letno skušnjo, je govoril zelo obširno in temeljito, a vendar zanimivo ter nas seznanil v sledečih stavkih s tistimi sredstvi, katera se učitelju v to svrhu ponujajo, namreč:

1. Vzgojevalni značaj ljudske šole; gojitev cerkvene godbe, cerkvenega in narodnega petja.

2. Praktičen pouk, kateri se naj ozira na porabo v življenji; negovanje šolskega vrta.

3. Živ in zanimiv pouk; ljubeznjivo ravnanje z otroki; modro postopanje pri uporabi strahovalnih sredstev, nepristranost pri ocenitvi učenčevih zaslug.

4. Večkratno občevanje z roditelji, stroga nepristranost in dobrohotno presojevanje razmer in okolščin pri obravnavi šolskih zamud (izvzemši zanikerneže); dobro sporazumljenje z drugimi uplji-vajočimi občani, z občinskim svetom, z krajnim šolskim svetom, z duhovništvom in med učitelji.

5. Koncretna spraševanja v zvezi z razstavami raznih del učencev in učenk; izleti in šolske veselice.

6. Šolske knjižnice; razširjanje in priporočanje dobrih knjig, časopisov in spisov in ustmeno poučevanje ljudstva v raznih društvih o raznih šolsko-vzgojevalnih in drugih koristnih napravah.

7. Prava ljubezen do poklica; vsestranska izobraženost, cenitev stanovke časti, pravilno obnašanje in vestno izpolnjevanje stanovskih dolžnostij, pridobitev javnega zaupanja ter vpliv na ljudstvo.

Razgovora so se vdeležili gg. Rauschl, Klanjšček, Žvokelj, A. Kosi, Košar, gospod okrajni glavar in gospod nadzornik; vse stavke smo deloma jednoglasno, deloma z malimi dostavki gospoda Rauschl-a odobrili in sprejeli.

V. Gospod nadučitelj Farkaš poroča o drugem vprašanji: „Kako je realije obravnavati, da bodo jezikovni pouk podpirale in pospeševale?“ Govornik naglašá važnost jezikovnega in realnega pouka in boljšo zvezo (koncentracijo) obeh, s katero se pouk

olajšamo in njegov vspéh zagotovimo; potem še je govoril o čitanki, katera naj bo družéce središče vsega jezikovnega in realnega pouka, ter predlagal nastopne stavke:

1. Realije se naj obravnavajo le v omejeni izbiri in le tista snov, katera se zamore vsestransko predočiti. Pazi naj se na to, da se učenci pravilno izražajo o vsem, kar so se učili ali videli, ter naj se prav marljivo ponavlja. Obdelovana snov iz realij naj se porabi za spise vaje, ker tako se tvarina pritrdi in jezikovni pouk pospešuje. Slovnica in pravopis se moreta še le v drugi vrsti opazovati.

2. Pri obravnavi realističnih berilnih spisov naj se učitelj ravna po sledečih načelih:

a) Nobedni težji berilni spis naj se ne bere, ako se niso učenci s predočbo ali s poskusi na to pri-pravili.

b) Dotični berilni spisi naj se beró all na koncu ure, v kateri se je snov obravnavala, ali pa v pri-hodnji uri za čitanje.

c) Učenci berejo berilni spis po odstavkih, kakor zahteva razvrstitev, in se pogovori o besedah in rečeh, ako se vže ni zgodilo pri predočbi.

d) Zapopadek vsakega odstavka se določeno pové, da se spozna dispozicija.

e) Vrsto mislij učenci v pravih stavkih po-vedó in potem zapišejo, če se zahteva (spise vaje).

f) Primerja se celi berilni spis ali posamezni deli s sorodnimi spisi (proza in poezija).

g) Opozori se na posebno važne slovniške in pravopisne reči, če se nahajajo.

Korenita razprava zadovoljila je konferencijo popolnoma, ter se je debate vdeležil samo gospod Sivka, kateri je opozarjal na krajevne razmere in povdarjal razpravljanje domačih prirodnih reprezentantov. Ko je še gospod nadzornik tudi svoje misli o tem vprašanji objavil, smo sprejeli poročevalčeve stavke jednoglasno. (Konec sledi.)

Mozirje. Dne 27. junija t. l. vršila se je v Mozirji uradna učiteljska konferencija za gornje-graški okraj. Ob 9. uri otvori zborovanje c. kr. nadzornik g. J. Trobej, omeni pohvalno dobre učne vspehe in učiteljska društva slavnost v proslavo Komenskega, povdarja zasluge in nekatera načela velikega reformatorja pedagogike ter konečno zakliče presv. cesarju trikratni živio!

Potem predstavi c. kr. okr. glavarja gospod dr. P. Wagner-ja veseleč se, da je konferencijo počastil sè svojo navzočnostjo, in omenivši, kako kot pravičen mož in vnet prijatelj šolstva deluje v okr. šolskemu svetu.

Na to imenuje gospod Fr. Praprotnik-a svojim namestnikom, zapisnikarjema se pa z vsklikom izbereta gg. P. Wudler in J. Fischer. Po prečitanem poslovnem redu podá gospod nadzornik svoje opombe o nadzorovanih šolah. Občni vspéh je zadovoljen. Predsednik opozarja na razne ukaze, pri

*) Od časa lanske okr. učit. konferencije smo dobili v ptujskem okr. glavarstvu 5 novih šolskih poslopj (Nova cerkev, Sela, Sv. Lenart, Središče, Sv. Rok), 3 nova šolska poslopja bodo še letos do-zidana (Stoperci, Sv. Miklavž, Zetale) in 5 šol je na novo razširjenih (Nova cerkev, Sela, Sv. Marko, Runcé in Sv. Lenart). Šol je v celem glavarstvu 42, in sicer 8 četiri-, 14 tri-, 15 dvo- in samo 5 jedno-razrednic.

poroča gojitev šolskih vrtov, napravo telovadišč, govori o važnosti higijene, o snažnosti otrok, o disciplini, učiteljevemu postopanju pri vzgoji in pouku ter daje konečno navodila za posamezne učne predmete. Vse opazke in dani migljaji in napotki bili so jedrnati, zlata zrnca izkušnega šolnika. Po prečitani važnejših ukazov razpravljala so se za deželno učiteljsko konferencijo nastavljena vprašanja. Poročevalci so bili za 1. vprašanje: „Kako se zamore zanimanje do šole pri kmečkem ljudstvu vzbujati?“ — g. J. Klemenčič; za 2. vprašanje: „Kako je realije obdelovati, da bodo jezikovni pouk podpirale in pospeševale“ — gosp. Fr. Kocbek; za 3. vprašanje: „O vpeljavi pokončne pisave v ljudski šoli“ — gospod Fr. Lorber; za 4. vprašanje: „Jezikovni pouk in naše slovnice“, g. Fr. Praprotnik. Vsi poročevalci so slovensko razpravljali in rešili svoje naloge prav povoljno v občno odobravanje; debate so bile živahne zlasti o prvem vprašanju. — V imenu knjižničnega odbora je poročal Fr. Kocbek. Okrajna učiteljska knjižnica je imela v preteklem letu 33-90 gld. dohodkov, 36-44 gld. stroškov, tako je primanjkljaj 2-54 gld. Knjižnica se je po nakupu in po darilih pomnožila za 74 del v 121 zvezkih, tako da šteje občna knjižnica 239 del v 296 zvezkih, kmetijska knjižnica pa 137 del.

Volitve so imele ta-le izid:

a) za odposlanca v dež. učit. konferencijo je izbran g. Fr. Praprotnik,

b) v knjižnični odbor: gg. Dedič, Kele, Kocbek in Spende.

Ko ni bilo več nobednega predloga, se oglasi k besedi gospod c. kr. okrajni glavar, ki je ves čas pazljivo sledil razpravam. Najprej pozdravi navzoče, poda potem svoje opazke o razpravljanih vprašanjih, polagajoč razne stvari učiteljem na srce ter z navdušenimi besedami govori o domoljubji in udanosti do ljubljene vladarja končajoč s trikratnim: hoch! čemur se odzovejo navzoči s krepkim živio!

Gospod predsednik po zvršenem dnevnem redu še jedenkrat povdarja važnost vzgoje in potem zahvalivši se poročevalcem, zapisnikarjem in vsem vdeležencem zaključí konferencijo. Gospod Praprotnik pa se zahvali gospodu nadzorniku za spretno vodstvo konferencije.

Ob 2. uri bil je skupen obed v gostilni gospoda A. Goričar-ja, katerega se je blagovolil vdeležiti tudi gospod c. kr. okr. glavar. ?

Iz šmarijskega okraja. Dne 23. junija vršila se je v šmarijske šoli naša okr. učit. konferencija. Razven dveh zaradi boleznij opravičenih zbrani so bili vsi udje. Kmalu po 8. uri otvorí predsednik, c. kr. okr. šolski nadzornik g. E. Leske konferencijo s kratkim nagovorom, ter zakliče našemu presvitemu cesarju, zaščitniku sedanje šole, trikratni: „živio!“ čemur zbrani z navdušenjem pritrdijo. Gosp. predsednik izvoli potem svojim namestnikom gosp. M.

Žumer-ja, konferencija pa izbere zapisnikarjema gg. Jan. Kotnik-a in J. Medveda.

V svojem poročilu omenja gosp. predsednik, da mu zaradi pomanjkanja časa sicer še ni bilo moči vseh šol obiskati, a vendar nam podaja množico prekristnih nauk, po katerih naj bi se ravnali, da stavljeni smoter po možnosti dosežemo.

O predmetu: „Kako naj učitelj zanimanje kmetkega stanu za šolo vzbuja in pospešuje“ govori obširno gg. M. Žumer in J. Dobnik. Stavki, ki jih stavita, se večinoma nespremenjena sprejmejo.

O drugi točki: „Kako naj se realije obdeluje, da se ž njimi tudi materinščina pospešuje in krepi“ poroča učit. E. Blenk. Poročevalec nasvetuje 6 stavkov, od katerih se jih pet nespremenjenih sprejme, tretji pa se po kratkej debati nekoliko spremeni*.)

Gospod učitelj F. Šetinc govori o tretji točki sporeda: „Kako naj se obdeluje učna tvarina za posredna opravila učencev pri pouku z več oddelki uporabi“. Kdor je gosp. poročevalcu pazno sledil, spoznal je, kako globoko je govornik stvar prevdaril in kako temeljito jo zvršil; to je tudi gosp. predsednik pripoznal in zaradi tega je žel gosp. poročevalec občno pohvalo. Zadnja točka je bila „obravnava risanja“. Poročala sta o tem gg. F. Kranjc in F. Jurkovič, in nam je posebno slednji podal nekaj jako zanimivih skušenj, med drugim tudi, kako naj postopa pri risanju tak učitelj, kojemu Bog ni dal posebnega risarskega talenta. Občno odobravanje je sledilo temu zanimivemu podavanju.

Gledé na „pokončno pisavo“ naprosi se gosp. Al. Planer iz Lemberga, naj jo poskusoma vpelje v svojo šolo, ter pri bodočej okr. uč. konferenciji poroča o vseh, katerega ho dosegel.

Učiteljska bukvarnica se je še dokaj dobro uporabljala, naraščaj pa je mali.

Poročilo o šolskih vrtilih je pokazalo, da se učiteljstvo tega okraja sicer za sadje- in trsorejo jako zanima, da pa večina šol nima šolskih vrtov; posebno večrazredne šole so brez njih. Obstoječi vrtovi so ali mali, samo kuhinjski vrti šolskih voditeljev, ali pa so le občinska ali okrajna last. Da pri takih razmerah šolsko vrtnarstvo še ni doseglo zaželjenega vspeha, je umevno; a krivo temu ni učiteljstvo, marveč trmoglavost prebivalstva, ki po nekod nikakor neče biti v tej stvari učiteljstvu na roko. Upajmo, da se po našem vednem naporu in s pomočjo merodajnih činiteljev tudi ta stvar kmalu za nas obrne na bolje.

V stalni in književni odsek bili so izbrani prejšnji udje, za poslanca k deželni učiteljski konferenciji pa gosp. naduč. Jurkovič.

S tem je bil vsopred končan in gospod predsednik zaključí zborovanje ob 2. uri popoldne, ko je trajala šest celih ur.

*) Zanimalo bi gotovo bralce, ko bi podali tudi te stavke. Uredn.

Konečno se še gosp. nadučitelj Žumer zahvali gospodu predsedniku na taktnem in izvrstnem vodstvu konferencije, čemur vsi navzoči navdušeno pritrdijo. B.

S Krasa, 30. junija. V učilnici III. razreda sezanske vzgojevalnice sešlo se je vse učiteljstvo tega šolskega okraja, namreč 32 gg. učiteljev in 6 gspđ. učiteljic k uradni okr. učit. konferenciji.

Gosp. Kosovel je imel praktičen nastop o „pokončni pisavi“. Pokončna pisava, da-si novotarstvo mora se vsejedno človeku prikupiti pred ležečo radi svojih prednostij. Ne bodem našteval na podrobno solnčne strani te pisave; tu povdarjati le hočem, da je pokončna pisava lepša, razpregledniša pred ležečo ter da pripomore mnogo k pravilnemu držanju in sedenju otrok. Gospod poročevalec nam je to tudi pokazal pri svojih učencih, s katerim je po dvomesečnem vežbanji dosegel res lepe vspehe. Na podlagi nam podanega in lastnega uverenja, sklenila se je resolucija: Deželni šolski svet se naprosi, naj blagovoli dovoliti, da se za sedaj prostovoljno uvede pokončna pisava v šole sezanskega okraja ter naj upliva, da dobodemo s časom abecednike s pokončno pisavo.

Gospod nadzornik je v jako obširnem poročilu navajal nedostatnosti, katere je tu pa tam zapazil pri pouku po posameznih solah ter podajal razne migljaje v njih odpravo.

Gospod Bano poročal je o vprašanji: „Kako naj učitelj pri otrokih vzbuja ljubezen do rojstnega kraja in do materinščine“. V obliki pisma kaj spretno sestavljenem referatu dokazal je, da učitelj vzgojitelj lahko pri vsakem učnem predmetu vzbuja te dve krasni cvetki vzgoje ter naštel berilne košččke v čitankah, s katerimi se to da posebno doseči.

Njegovo poročilo je učiteljstvo sprejelo z burno pohvalo.

Potem so sledile razne volitve. V knjižnično komisijo so bili zbrani gg.: Berginec, Kante, Kosovel, ter gspđ. Ingerl in gspđ. Štrukelj, v stalni odbor pa gg.: Bano, Benigar, Kante, Fr. Tomsič in gspđ. J. Štrukelj.

K sklepu je gosp. predsednik priporočal učiteljstvu vestno in natančno spolnjevanje dolžnostij ter zaklical običajni „živio“ zaščitniku šolstva, presvitlemu cesarju: Francu Jožefu I. (Živio! živio! živio!)

Ker gospod okrajni glavar Simzig radi mnogih opravil ni mogel posetiti konferencije, nas je dal po gospodu nadzorniku srčno pozdraviti; učiteljstvo je gospoda nadzornika pooblastilo, naj povrne iskren ta pozdrav vrlemu prijatelju šole. Nihil.

Sv. Marjeta niže Ptuja. V sestavku: „Naše kmečko deklè pa ljudska sola“ piše neznan pisatelj, govoreč o ženskih ročnih delih tako-le: „Pri nas pa, žalibog, nimamo niti učiteljic, ki bi čutile in zato pa je tak pouk še v trdi

ledini.“ — To je obdolžitev razaljiva za nas učiteljice tembolj, ker je neosnovana. G. pisatelj na Slov. Štajerskem gotovo niti učiteljje, niti razmer ne pozna, gotovo pa ne vé, s kakimi predsodki se je učiteljicam, ki učé ženska ročna dela, v nekaterih krajih boriti in kako težavno je torej, doseči v predmetu le količkaj povoljnih vspehov.

Upeljati, kar ljudstvu ne ugaja, pomeni toliko kakor si nakopičiti njegovo sovraštvo. Zato opuščam jaz in opuščajo tudi moje tovarišice pri pouku ročnih del vse, kar ni neobhodno potrebno, kar ni za „naše“ ljudstvo koristonosno. Uvedle smo popravljanje nogovic, obleke in tudi šivanje perila. Uvedla sem jaz tudi kačkanje v ta namen, da bi deklice delo svojih rok prodale, če ga vže doma ne potrebujejo, a zamanj vse prizadevanje ne le pri meni, temuè obče po vseh solah.

In mislite, da smo me in učiteljice ročnih del, ki so tu in tam nameščene, z malim trudom kaj dosegle? Ne le s prigovarjanjem, ampak tudi — in to posebno povdarjamo — „z olajšanjem lastnih žepov“ smo prisle do zdajne stopinje.

Lehko bi naštel do 20 slučajev, iz katerih bi sprevideli, v čem tiči temu vzrok. Uvideli bi, koliko upora baš od starišev ima premagati učiteljica, prej ko le toliko doseže.

Govorim iz lastne 10letne in iz skušnje svojih tovarišic ne menda tje v jeden dan!

Ubog! deklici sem kupila krilce. Da bi se druga dekleta vsaj po tem vzgledu ravnala, in rekla sem, da mora to tudi sama napraviti. Prvi dan je šlo! Drugi dan pa dobim od starišev te deklice listič, na kojem je stalo: „Naša deklina ne nūca tega, naj le ona kmečko ne gospočko delo opravlja. Imejte svojo krilo, nismo Vas za to tricali.“ — —

Druga kmetica mi je pravila: „Ali mislite, da bodo naše deklice v senci ležale in s pletenjem, kačkanjem, šivanjem si čas kratile? Naj zemljo, zemljo obdelujejo! To so dela za gospodične, ne za nas!“ — —

Krajni šolski svet je podaril za ročna dela 5 glđ. Kupila sem raznega koristnega blaga in vspeh je bila mala razstavnica na konci šolskega leta. A mislite, da je to za drugo leto vzbujalo veselje otrok ali starišev? Nikakor! Kar smo dosegle, dosegle smo le z malim številom deklet, ki imajo vnete stariše za stvar, a to je, žalibog, malo, jako malo.

In vendar napredujejo učenke vse jedno, ker silimo, ker kakor sem prej omenila, nam iz žepa gre, a drugače nikakor! Kmet noče, da se mu vsiljuje, kar mu ne ugaja! In iz vsega tega sklepa gospod pisatelj, da je slovenska učiteljica v obče brez ljubezni do naroda, da morda lenobo pase? — Pritrdimo, da je na Hrvaškem več navdušenost za to, da, dostavim še, ne le na Hrvaškem, ampak na Kranjskem, na Primorskem tudi. Videla sem sama razstave v teh deželah in dela otrok, ki imajo za učiteljice naše součenke! Na moje vprašanje: Kako

se je to doseglo? dobila sem povsod odgovor: „Stariši dajo — navada je — stariši ista dela ljubijo“. Ali mislite, da vse te tovarišice bolj narod ljubijo, več za narod delajo ko me? Nikakor! Jediní vzrok boljšega vpeha je tam „lepa, narodna noša“. Ročna dela spadajo tam k noši! Naša največa vstrajnost pri tem pouku se je kazala n. pr. pri Celjski razstavi, kjer ste gospod urednik gotovo mnogo ličnih ročnih del iz kmetov našli. Prosimo Vas, pomislite, da slovensko dekle na Štajerskem pred nekaj leti niti pojma ni imelo, kaj so ročna dela. Kar zdaj zna, je sad dolgotrajne, vstrajne marljivosti učiteljic, za kar imajo od Vas malo priznanja.

Dovolite, neznani gospod pisatelj, še opombo:

Kaj smo me učiteljice na spodnjem Štajerskem? Nismo-li Slovenke? Kako torej očitane, da ne bi ljubile svojega naroda? Slabo značite slovenskega dekleta značaj!

Josipina Kren, učiteljica*)

Iz Ptujja. — „Slovensko pevsko društvo“ v Ptujju sklenilo je v zadnji svoji seji dne 5. t. m. o priliki „Velikega koncerta“ dne 14. avgusta 1892 v Šoštanji najeti posebni vlak iz Celja v Šoštanj. To zadevo izročil je odbor gosp. Dragotinu Hribarju v Celji s prošnjo, naj skrbi zato, da bode vlak na vsak način ob 9. uri predpoludne v Šoštanji.

Ob 10. uri je sv. maša in po maši skupna pevska vaja. Po pevski vaji je obed, po obedu društveno zborovanje. Koncert se sodelovanjem vojaške godbe se prične točno ob 4. uri popoldne.

Pele se bodo vže večkrat po časnikih razglašene pesmi, namreč:

Mešani zbori: Volarič: „Grajska hči“; Foerster: „Ljubici“; Vilhar: „Domovini“.

Moški zbori: Nedved: „Avstrija moja“; Nedved: „Venec slovanskih pesni“; Foerster: „Gorenjski slavček“ se spremljevanjem godbe.

Zagotovljeno nam je tudi sodelovanje „Ljubljanskega in Celjskega Sokola“, ki se bodeta po došlih poročilih slavnosti korporativno vdeležila.

Ves slovenski svet opozarjamo tem potom še jedenkrat na našo slavnost ter ga pozivljamo delovati z vsemi močmi na to, da bode slavnost vredna družica onim, s katerimi se ima vže društvo ponašati.

Vabimo Vas slovensko razumništvo, vabimo Vas slovenske kmete in kmetice, pridite od vseh stranij v skupno razveseljevanje, da si razvedrimo duh naš po napornem delu, da si tukaj pridobimo novih

*) Ustregli smo Vašej želji, da-si smo prepričani, da pisatelj članka, na katerem se spodtikate, ni nameraval koga žaliti. Kolikor so nam razmere znane, imate pa v marsičem prav in radi Vam pritegnemo, da imajo učiteljice ženskih ročnih del glede na pouk na kmetih mnogokrat težko stališče. Da se čutite značajno Slovenko, Vam štejemo v čast ter Vam želimo mnogo posnemovalk. Uredn.

močij, in da pokažemo kaj zamoremo z druženi močmi.

Za odbor „Slovenskega pevsk. društva“:
Dragotin Zupančič, tajnik.
Ptuj, dne 8. julija 1892.

(Odlikovanje.) Gimnazijski ravnatelj v Celji gospod Peter Končnik dobil je naslov šolskega svetovalca.

(Iz c. kr. dež. šolskega sveta štajerskega.) V svoji seji dne 23. m. m. je dež. šolski svet sklenil, da se dosedanja šolska občina Slovenjgraska loči v šolsko občino za mesto Slovenjgradec in za okolico ter da se ustanovi za vsako občino po jedna dvorazrednica in sicer za mesto z nemškimi, za okolico pa se slovenskim učnim jezikom. Obe šoli se imata uvrstiti v II. plač. razred. Dalje se je sklenilo, da se odredba z dne 27. marc. 1879 št. 1744, po kateri se imajo prazniki v tednu, če se je učni čas krčil, v sicer prostih četrkih nadomeščati, od zimskega tečaja naprej razveljavi.

(C. kr. izpraševalna komisija za občne ljudske in meščanske šole v Mariboru.) V to komisijo so z ukazom ministra za uk in bogočastje z dne 12. junija 1892, štev. 12.390 imenovani za prih. tri leta gg.: Henrik Schreiner, ravnatelj c. kr. učiteljišča, ravnateljem; Franc Janežič, c. kr. profesor, njegov namestnikom; Luka Lavtar, Janez Koprivnik, Janez Levitschnigg in Dr. Janko Bezjak, c. kr. profesorji, potem Rudolf Markl, Alojzij Vavroh in Gabrijel Majcen, c. kr. vadnični učitelji — vsi na učiteljišči v Mariboru — pa članom komisije. Razun tega je minister odredil, da se komisija za slučaj potrebe še pomnoži s temi-le izpraševalci g. Franc Kaufmann c. kr. realčni profesor za prostoročno risanje in geom. oblikoslovje, g. Vinko Hruby, c. kr. realčni prof. za francoski in angleški jezik, g. Henrik Kalman, ravnatelj sadje- in vinorejske šole, za kmetijstvo in g. Urban Wesiak, ljudski učitelj, za igranje na orglah in glasovirji.

Premembe pri učiteljstvu. Gospod Simon Gajšek, začasni nadučitelj v Bučah postal je stalen; gosp. Janez Dreflak, podučitelj v Rogatici postal je nadučitelj ravnatom. Gosp. Alojzij Pečnik, podučitelj v Piščali imenovan je učiteljem v Dobovi. Stalni so postali na svojih službah dosedanja začasna podučitelja gg. Rudolf Koser pri sv. Lovrencu v v Slov. gor., Tomaž Kurbus, pri sv. Vidu pri Šmarji in začasna podučiteljica gspdc. Viktorija Tautscher, pri sv. Vidu pol. Planine. Gosp. Jožef Juvan, nadučitelj v Cezanjevcih je umirovljen.

(Gospodje tovariši), ki se vdeležijo leto-njega kmetijskega tečaja na vinorejski šoli v Mariboru in se nimajo stanovanja za čas njih bivanja, lahko ga dobé po ceni. Treba se jim je le obrniti do „Popotnik-ovega“ uredništva, katero ima raznovrstnih primernih stanovanj na razpolago.

Razpisi natečajev.

Br. 365.
K. š. sv.

Natečaj.

U ovom političkom kotaru imaju se popuniti sledieća učiteljska mjesta:

1. Mjesta učitelja III. vrsti na mješovitih jednorazrednicah u Tatrach i Slivju sa slovenskim, u Brgradu i Lipi sa hrvatskim učevnim jezikom.

2. Mjesta učiteljica III. vrsti na mješovitih dvorazrednicah u Klani i u Jelšanah, prvo sa hrvatskim, zadnje sa slovenskim učevnim jezikom.

3. Podučiteljska mjesta na mješovitih dvorazrednicah u Rukavcu i u Lovranu s hrvatskim učevnim jezikom.

4. Mjesta podučiteljica na mješovitoj trirazrednici u Sv. Mateju i na ženskoj dvorazrednici u Kastvu s hrvatskim učevnim jezikom.

5. Mjesto suplenta na dvorazrednici u Voloskom s talijanskim učevnim jezikom, hrvatskim in njemačkim kao predmet. (Godišnja plaća 400 fl., stanarina 50 fl.)

Natečajelji za učiteljska mjesta u Tatrach i Lipi valja da su uzposobljeni za poučavanje katoličkoga vjeronauka.

Plaće i užiteci skopčani s timi službami razvidni su u pokrajinskih zakonih 3. studenog 1874, zem. zak. broj 30, odnosno 14. prosinca 1888 zem. zak. br. 1 ex 1889.

Molitelji neka svoje obložene molbenice eventualno službenim putem do četirijuh tjedna ovamo ulože.

C. k kotarsko školsko Viće Volosko
1. srpnja 1892.

Št. 436.

O. š. s.

Razpis učiteljskih služb.

V Sežanskem šolskem okraji se imajo s pričetkom prihodnjega šolskega leta sledeća učiteljska mesta definitivno ali tudi provizorično namestiti:

1. Na jednorazrednici v Štanjelu služba učitelja-voditelja po III. plačilni vrsti.

2. Na dvorazrednicah v Tomaji in Povirji po jedna služba učiteljice po III. plačilni vrsti.

3. Služba jedne učiteljice za ženska ročna dela za tri jednorazredne šole v Nabrežini, Šempolaji in Mavhinjah z obvezo, na vsaki šoli po 4 ure na teden o ženskih ročnih delih poučevati proti remuneraciji letnih 180 glđ. za vse tri šole skupaj.

Za službo učitelja-voditelja zahteva se tudi sposobnost, poučevati katoliški verouk.

Prošnje naj se vložijo pri podpisanimu v dobi 6 tednov po razglašenju tega razpisa v časniku „Osservatore Triestino“.

Predsedništvo c. kr. okr. š. sveta Sežana
30. junija 1892.

Št. 510.

O. š. s.

Razpis.

Na jednorazrednicah v Petrovi vasi in Črešnjevci razpisane ste službi učitelja-voditelja z letno plačo 450 glđ., doklade 30 glđ. in prostim stanovanjem v stalno oziroma začasno nameščenje.

Prošnje vlagati je do 31. julija t. l. pri podpisanim c. kr. okr. šol. svetu v Črnomelji.

C. kr. okr. š. svet v Črnomelji 25. junija 1892.
Predsednik: Hinterlechner s. r.

Št. 275.

Podučiteljsko mesto.

Na dvorazredni ljudski šoli v Šmartnem pri Gornjemgradu se umešča podučiteljsko mesto z dohodki po III. plač. razredu in prostim stanovanjem definitivno ali tudi provizorično.

Prosilci ali prosilke naj vložijo svoje redno opremljene prošnje potom predstojnega okrajnega šolskega sveta do 31. julija 1892 pri krajnem šolskem svetu v Šmartnem pri Gornjemgradu. Okr. šolski svet Gornjigrad 23. junija 1892.

Predsednik: Dr. Wagner s. r.

Št. 241.

III.

Natečaj.

Na trirazredni ljudski šoli IV. plačilnega razreda v Šmartnu ob Paki se umešča učiteljsko mesto s prostim stanovanjem definitivno ali tudi provizorično.

Prosilci naj vložijo svoje redno opremljene prošnje z dokazom, da so avstrijski državljani, predpisanim potom do 24. julija 1892 pri krajnem šolskem svetu v Šmartnem ob Paki.

Znanje slovenskega jezika je pogoj.

Okrajni š. svet v Šoštanji 2. julija 1892.

Predsednik: Finetti s. r.

Št. 63.

I.

Mesto pomočnega učitelja.

V šolskem okraji Slovenjgraškem se na četirirazredni ljudski šoli I. plač. razreda v Slovenjgradcu umešča takoj mesto pomočnega učitelja, ki dobiva nagrado iz normalnošolskega zaklada.

Prosilci eventualno prosilke naj vložijo svoje redno opremljene prošnje z dokazom avstrijsk. državljanstva predpisanim potom do 24. julija 1892 pri krajnem šolskem svetu v Slovenjgradcu.

Znanje slovenskega jezika je pogoj.

Okr. š. svet Slovenjgrдец 2. julija 1892.

Predsednik: Finetti s. r.

Št. 362.

II.

Nadučiteljsko mesto.

Na petirazrednici z jednim paralelnim razredom v Slov. Bistrici umešča se nadučiteljsko mesto II. plačilnega reda.

Prosilci za to mesto naj posljejo svoje redno opremljene prošnje, opravljene osobito z dokazom avstrijskega državljanstva in sposobnosti k pomočnemu poučevanju v katoliškem verouku, do 15. avgusta t. l. k krajnemu šolskemu svetu v Slovenski Bistrici.

Okr. šolski svet Slov. Bistrički 6. julija 1892.

Predsednik: Marek s. r.

Št. 493.

Podučiteljsko mesto.

(Opetni razpis.)

V marenberskem šolskem okraji je pričetkom prib. zimskega tečaja na četirirazredni ljudski šoli, III. plač. razreda v Marenbergu umeščati podučiteljsko mesto definitivno ali tudi provizorično.

Prosilci naj vložijo svoje redno opremljene prošnje z dokazom avstrijsk. državljanstva predpisanim potom do 7. avgusta 1892 pri krajnem šolskem svetu v Marenbergu.

Okr. šolski svet Marenberg, 6. julija 1892.

Predsednik: Finetti s. r.

Vsebinska. I. Nekateri misli o vzgoji mladine doma in v šoli. (Za nagrado.) (Konec.) — II. Četrta skupščina „Zaveze slov. učit. društev“ v Kranji. (Konec.) — III. Beseda za pokončno pisavo. (M.) — IV. Statistični podatki iz zadnjega ljudskega štetja. (Dalje.) — V. Listek. (Spomini na IV. skupščino „Zaveze“ v Kranji.) — VI. Društveni vestnik. — VII. Dopisi in druge vesti. (Okr. učit. konferencije). — VIII. Natečaji.